

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ioannis Barzaei Herovm Helvetiorvm Epistolae

Barzaeus, Johannes

Fribvrgi Helvetiorvm, 1657

5. Eorundem austeritatem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13014

Militatque focus, quid ni bona causa triumphet?
Interim & ipse suos sibi STAVFFACKERVS amicos
In patrio firmabit agro; solerteque curâ,
Vt ne immaturo desæuiat impete vulgus.

Quilibet è nobis, re sic urgente cauebit,
Istâ quidem paucis; non omnia quippe papyro
Credimus: inde tamen, si sic consulta probâris
Fœdera, si Patriæ pro flore & amore fidelem
Egeris Harpocratem: Pro nostris denique cæptis
Pectora magnanimi si ostenderis æmula Bruti,
Vberiore istam texemus schemmate telam.

Ne tamen aduersus tibi causet phasmata scrupus,
Coniuratorum nihil Vnio quæret iniqui,
Nil petet indigni. Stabunt sua jura Tonanti,
Stabunt Imperio: sed Libertatis ademptæ
Vt reparetur honos, pubes auidissima stabit.

De tribus ergo Viris, qui sic jurata nouârunt
Fœdera, sic aninio tecum, VVertere, voluta,
Nos, à consilijs in publica commoda cæptis,
Nos, nisi fracta ruat conuexi machina cæli,
Labaturuè Orbis: nec Castra in rupibus altis
Condita: nec vallis munitæ in gentibus arces:
Nec tuba, nec lituus, nec flamma, nec hasta, nec arcus:
Landenbergiæ nec fulmina propria bili,
Sed neque Gæslero consueta tonitrua terrent:

A. Anno Christiano-1307. Mense Septembri, Guillim. l.
2. f. 302. B. Legati n. apud Casurem de Præfectorum enor-
mitate questi, vix auditi, & domum absq; fructu sunt remissi
Anno 1305. Vt præter alios exponit Iosias Simler l. 1. f. 32.
Stettler l. 1. f. 28. in ann. 1305.

V.

ARGUMENTVM.

Quemadmodum à Gæslero Præfecto Vri-
ac Suitenses, sic à Landenbergero Vnder-
vvaldij seuerius fuere tractati. Ex illis fuerat Henri-
cus an der Halden, ex Melchthall, Vir primariæ in-

C

ter

ter suos authoritatis. Ad hunc cum fortè famulum suum, vt iuga bouum præstantiora abduceret, Præfectus ablegasset: Arnoldum Henrici F. usq; adeò sensit resistantem, vt famulo vim facturo stimulum infligeret, ac pollicem egregiè pulsatum violaret. Erumpere ergo Arnoldus, & in locum à Præsidis furore tutum migrare: hic Arnoldi patrem atrocius plectere, oculum vtrumq; euellere, bonisq; spoliare. Cruelitatem hanc efferam Præfecto ipsi Arnoldus Epist. hac obijcit: vtq; sibi, Tyrannidem exuendo, consulat, liberalius exhortatur.

ARNOLDVS an der Halden de Melch-
tall, Subsiluanus.

PEREGRINO A LANDEMBERG,
Vndervaldiaæ Præfecto.

De Sacraparum eiusdem regionis austeritate.

Hanc tibi vicinâ trutinandam mittit ab orâ
Ille, cui patrium subtrahit ira focum:
Subtrahit ira focum, quiq; ipsis charior aris,
Quiq; focus, dulcem subtrahit ira Patrem,
Nam quid ei superest, geminos qui luminis orbes,
Quique omnem è gemino perdidit orbe diem?
Nec tamen illa meo venit jra aut febris ab æstu;
Flamma mihi cunctam fert aliena crucem.
Nôsse cupis, qualem designet epistola flammam?
Pulsat, & ante tuas stat, Peregrine, fores.
Præcipitem Te fama refert agitare furorem,
Attræaque tuum feruere bile jecur:
Et caput Arnoldi iam Diris deditum, & ipsi
Vltima funestas fata parare minas.
Desine meque tuis accendere, teque querelis,
Infanisq; aliquem fluctibus adde modum.
Quos ego ab extremis cogor proferre medullis,

Tu

Tu magè, Tu questus corde recondè meos:
 Nec dedigneris justas audire querelas,
 Iam pridem indignas qui vontis ore minas.
 Visus erat vester patrias ingressus in oras,
 Candida, per placidam, vela tulisse, ratem:
 Spirabant Zephyri: Typhonis nulla crepantis,
 Nullaque Vulturni flabra furentis, erant
 Casareos Satrapas (sic fallunt tempora) veros
 Quilibet è nobis credidit esse PIOS;
 Persuadere ullum poterat sibi nemo Neronem,
 Barbariæque omnem sustulit aura metum.
 Nobile principium pròh quæ fortuna secuta est!
 Verterunt rigidi quàm tua vela Noti!
 Quæ tibi tam tristis frontem caperauit Erinny's?
 Mutavit vultum quanta Chimæra tuum?
 Tuque *Peregrino* quantum es peregrinus ab illo,
 Nuper in ista suum qui tulit arua pedem?
 Iurasti blandum fore Te, cum Præsìde, patrem,
 Vnicuique tuam pollicitatus opem.
 Fronti majestas, & erat sua gratia verbis,
 Illa supercilijs, hæc caruere minis.
 Tu patris & sponsi jam dudum oblite fauoris,
 Non contentus opem tollere, tollis opes,
 Tollis opes certè, si, præcipiente magistro
 Quod tollit famulus, tollere fertur herus.
 Ne tamen & vitam posses mihi tollere, caui;
 Atque pedem patriâ, cautus, ab æde tuli.
 Extuli ab æde pedem; mallet licuisset ab illâ,
 Tollere adhuc saluum, perditione, patrem.
 Nunc si iudicio cupias contendere; causam
 Sub Rhadamantheo, si lubet, ede foro.
 Nuper in aprici secundo gramine campi,
 Quâ sua dilectus possidet arua parens,
 Corpore præstantes vidisti pascere tauros,
 Buceriâ insignes de meliore boues,
 Et virides tondere herbas, per & obuia cursim
 Pascua, perque hirtos luxuriare rubos.
 Frons torua, è nitido palearia pendula mento,
 AEqua ferè celsis, cornua bina, cedris,

Totaque in egregijs placuit tibi forma iuencis,
 Corruptique oculos visa figura tuos.
 Et cuium pecus hoc? cuius hæc armenta? iuencos
 Ecquis tam fartos Alpheſibæus alit?
 Tonderet noſtras ſi par generoſius herbas,
 Nonnè rei pretium grande, decuſque foret?
 Hæc tibi ſcitanti patriarum conſcia rerum
 Turba, repente iſtos edidit ore ſonos.
 Henrici è *Melchtall* ſunt hæc armenta, iuencos
 Ipſe inter reliquas, hos quoque paſcit, opes,
 Nec mora, cum miſſo patris ad præſepia ſeruo,
 Auſus es aſſertam contemnerare fidem:
 Auſus es iniuſtè peregrinam inuadere mandram,
 Inque tibi placitos, dicere jura, boues.
 Rabula namque tuus Sarnâ tranſmiſſus, ineptos
 Dum longâ euomuit garrulitate logos;
 Non timuit noſtras, mentem jam edoſtus herilem,
 Irruere & clauſas ultrò aperire fores,
 Et luſtrare pecus, multiſque hinc inde profuſis,
 Præceptum tandem ſic aperire tuum.
 Nobiliora iſtos poſcunt præſepia tauros,
 Hos ſibi namque meus ſiſtere mandat herus.
 Tu contra muſſare, caue: tantiſque Dynaſtæ
 Imperium minimâ non inſhibeto morâ.
 Iamque mage inſtanti genitor, Quæ cauſa, quis, inquit,
 AÆacus, in noſtros dat tibi jura greges?
 Falx aliena meam cur obruat, improbe, meſſem?
 Vade age, verre tuam, ſordide ſtentor, haram.
 Viuimus, atque tui non viuimus ære magiſtri:
 Non minuunt noſtros æra aliena focos.
 Præſidis ad ſolitam, quâ fluctuat ipſe, phreneſia,
 Iure meo partis cedere nolo bonis.
 Hunc neque prolati piperato ſcommate verbi,
 Sed neque morſum ullo, nouimus eſſe probro.
 Conſcia mens recti ridet mendacia vulgi,
 Non facit *Henricum*, conſcia culpa, reum.
 Si tamen ex me ullam probet hæc viciniâ noxam,
 Ultrò ego, delicti pro grauitate, luam,
 Ecquis inauditâ luit ulla piacula culpâ?

Damnant innocuum, quæ tibi Rostra, reum?
 Vim facturo igitur, vis nostra resistet, & omni
 Protegam ego ipse meum, vique manuq; penum:
 Verna sub hæc; Iftas nec flocci pendo loquelas,
 Perficiam famulus, quod mihi iussit herus.
 Ille tuos migrare boues, migrare iuencos,
 Atque Peregrinum iussit inire larem.
 Usque adeonè suos iactat plebs rustica tauros.
 Dura minusque ipsis officiosa Getis?
 Arua lacertosi posthac veritate coloni,
 Vestraque consuetis colla onerate jugis.
 Discite, obesa phalanx, stiuæ præcedere; glebam
 Vertat cum socio, prompta colona, viro:
 Brachiaque & firmos simul exercete lacertos:
 Findite quisque Suos, jam sine bobus, agros.
 Ut Cererem comedat, pubes Siluana labore,
 Et vice toruorum ducat aratra bouum a.
 Satque superque suum tulit Vnderualdia fastum:
 Cedere pollutæ nesciet Aula casæ.
 Ista quis ascribat tam crasso anathemata Mopso?
 Felle tuo tinctos, quis neget, esse sales:
 Fortè manu stimulum, pugna hac flagrante, gerebam
 (Cædam vinetum primus ut ipse meum)
 Et nimias dum expendo minas, nimiumq; proteruos,
 A famulo sparsos tam petulante, jocos:
 Battalogum pertæsus ego jam audire Thraſonem,
 In scurræ audaces, irruo fuste, manus;
 Irruo, & inflicto digitos dum verberare pulso,
 Clamat opem articulis, clamat agyrta suis:
 Et mox vipereâ genus omne laceſſere linguâ,
 Et nimium læſas ingeminare manus:
 Atque (ut lingua mali pars verè est pessima serui)
 Blasphemo extremas ore iterare minas;
 Ultricem Nemefin, Præfecti vindicis iram,
 Atque infernarum dira flagella strigum.
 Rebar ego, anguicomas stygiâ de valle sorores,
 Plura venena suis non habuisse labris,
 Cedendum ergo ratus, clam patre elabor in istum,
 Mittitur unde tibi littera nostra, locum,

Hoc scelus *Arnoldi* est; id quâ sit lege piatum;
 Ne puter infonti scribere, scribo Tibi.
 Audi igitur, quæ fama tuos edisserat ausus,
 Gerrarum nullis fama referta logis.
 Cautior *Arnoldus* patriamque, patremque, suosque
 Postquam dictus erat deseruisse lares:
 Præses ab accepta liuensque furensque repullâ,
 Læsus & à questu, garrule serue, tuo;
Henricum Arnoldi jam fessum ætate parentem,
 Eximiâ clarum stirpe, domoque virum,
 Quem pietas, quem multa fides, quem candida virtus,
 Quem patriæ, ac ipsis vita probata Dijs
 Non fastiditum cunctis faciebat amicum;
 Tractat inhumano, jure silente, modo.
 Plectit, & elapsum dum nescit prodere natum,
 Torquet, ut imbellem Parthica tigris ouem,
 Cogitur ipse sui certè venialia Nati
 Plusquam mortalem, facta piare, luem.
 Hei quam terribiles, pro læso pollice, pœnas
 Vidimus infontem sustinuisse virum!
 Induit æternam violento vulnere noctem,
 Perdit ab effossis lumen utrumque genis: b.
 Ereptos oculos, & inanem luminis orbem,
 Cumque oculis omnem clamat abesse diem:
 Clamat abesse diem, maioreque parte honorum
 Orbatus, proprium clamat abesse penum,
 Sic facinus, sic ille sui leuiuscula Nati
 Prælia, pulsatam sic luit ipse cutem,
 Vi rapiuntur opes, pœnam perpessus iniquam
 Stat sine luce Pater, stat sine prole Pater.
 Hæc mihi fama refert de tanto Præfide; anilis
 O utinam tantum fabula, fama foret.
 Sed mihi vera nimis, nimis est mihi seria fama,
 Plusque nimis, dulci est seria fama patri.
 Egregio certè dignos heroë triumphos!
 Et tam magnifico congrua bella viro!
 Non pudet illustres famæ tam ignobilis aures,
 Inque adeo fædum degenerasse probrum?
 Quisnam è iure Canon, quæ lex, quis, barbare, Codex
Mandat

Mandat ferre tuas in bona nostra manus?
 Tantanè Romanam redimitus fronte tiaram
 Iura, in finitimas, dat tibi, Cæsar opes?
 Quæ verò ob digitum tam imbelli vulnere læsum,
 Tam jubet atroces regula ferre cruces?
 Ut geminas sub fronte specus, tenebrasq; perennes,
 Crimina patrauit qui quoque nulla, ferat?
 Quas dare nō poteras, quasq; unquam reddere nescis,
 Tollis vitales quâ ratione faces?
 Si crimen punis, Ego facti, ego criminis auctor;
 Vertis in innocuum cur tua tela patrem?
 Quis, Peregrine, Solon, vel quis sub sole Lycurgus
 Annuit, ut Nati portet iniqua Parens?
 Nempe verecundum monstrares ore pudorem,
 Si qua foret probitas, si quis in ore pudor:
 Sed Rozenbergæ, Sarnæque id temporis, omnis
 Cessit ab arce pudor, regnat in arce rigor.
 Regnat in Helueticâ iam, Quinta Essentia, terrâ,
 Quæ vel Cecropiæ det paradoxa Stoæ:
 Eripit hæc NOSTRVM, parit hæc Essentia VESTRVM,
 In Paradigma TVVM, vertitur omne MEVM.
 Prædia, tecta, domos, ægrosq; bouesq; colonus
 Quos putat esse SVOS, hos videt esse TVOS.
 Suitia, cum socijs, Siluania & Vria, Cæsar,
 Nunquid jure queunt dicere, verba dedit?
 Quid nisi verba dedit, dum promittendo Cimones.
 Sedicios patriæ Tarquiniusque dedit?
 Fallor! in Augusto nulla est fallacia; fallis
 Augusto factam tutè Tyranne fidem.
 Sed neque Tarquinius ferimus, nec ferre Tyrannos
 Quibit in Heluético, jam tribus ulla, foro.
 Quondam improuisi surgent ad classica Cauri,
 Euertentque tuam flabra inopina ratem.
 Ipse ego, qui factò grauius sum læsus iniquo,
 Quando oculis cassum cogor habere patrem;
 Sumere cum possem meritas pro crimine pœnas,
 Vindictam magnis non nisi trado dijs.
 Hoc tamen insinuo: Nî tanta piacula cesses
 In tibi commissum continuare gregem:

Ni Pelusiaco dignos Busiride mores
 Lenierit blandi mitior aura Noti;
 Insultura tuo præsens Rhamnusia tergo,
 Non expectatis stabit acerba flagris,
 Stabit, & ut sæuæ reddatur talio culpæ,
 In sua Gorgoneas conciet arma deas.
 Mens offensa nimis grauiori exæstuat irâ,
 Et quæ indigna venit pœna, dolenda venit.
 Pœna dolenda mihi te vindice, teque tyranno,
 Tu caue, ne fiat pœna dolenda tibi.

A. B. Hæc & alia hîc asserta confirmat Guillimannus,
 lib. 2. c. 15. fol. 299. Simler. l. 1. f. 35. &c.

VI.

ARGUMENTVM.

Gualtero Fürstio, V Venero à Stauffackh,
 & Arnolde an der Halden, primarijs pro li-
 bertate recuperanda Triumuiris, succedit hîc V Vil-
 helmus Tellius, qui audacior exequi primus non ti-
 muit, quod comitijs suis Triumuiratus iste diu mul-
 tumq; deliberauit. Historiam pilei in pertica pro-
 positi, Mali ab ipso infantis sui vertice decussi, cap-
 tiuitatis destinatæ, Gæsleriq; telo transfixi, Actor ip-
 se proponit, orbiq; iudicandam relinquit. Quæ qui-
 dem multorum, iam calamo præloq; explicita, in-
 differenter hîc est introducta.

VVILHELMVS TELLIVS Vraniensis.
 IOANNI GVALTERO ARNOLDO, à Spiringen.

De Sagittæ Tellianæ in pomum & Gæslerum
 - emissionem.

E Loquar, an fileam? Cinerisnè aspergine Lessum
 Exul, an exhaustis epinicia digna periclis,
 Lætitia